

Datum van
inontvangstneming

:

22/08/2013

Zaak C-408/13

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

18 juli 2013

Verwijzende rechter:

Amtsgericht Karlsruhe (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

17 juni 2013

Verzoekende partij:

Barbara Huber

Verwerende partij:

Manfred Huber

Amtsgericht Karlsruhe

FAMILIENGERICHT

In de familierechtelijke zaak

Barbara **Huber**, [OMISSIS] Kehl

- Verzoekster -

[OMISSIS]

tegen

Manfred **Huber**, [OMISSIS] Barbados

- verweerder -

[OMISSIS]

inzake levensonderhoud voor gescheiden levende echtgenoten

geeft het Amtsgericht Karlsruhe [OMISSIS] op 17-06-2013 de volgende

Beschikking

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt verzocht om een prejudiciële beslissing over de vraag of het verenigbaar is met artikel 3, sub a en b, van verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen,

dat in § 28, lid 1, eerste alinea, van het Duitse Gesetz zur Geltendmachung von Unterhaltsansprüchen im Verkehr mit ausländischen Staaten (Auslandsunterhaltsgesetz - AUG) (wet inzake de inning van levensonderhoud in de betrekkingen met andere staten) is geregeld,

dat wanneer een deelnemer in een procedure zijn gewone verblijfplaats niet in Duitsland heeft, dan in zaken als bedoeld in artikel 3, sub a en b, van verordening (EG) nr. 4/2009 uitsluitend tot uitspraak bevoegd is het Amtsgericht dat bevoegd is voor de vestigingsplaats van het Oberlandesgericht in wiens ressort de verweerder of de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft.

[Or. 2]

I. Feiten en stand van het geding

Verzoekster is 73 en woont in Kehl. Zij vordert van haar op Barbados wonende echtgenoot, de verweerder, levensonderhoud voor gescheiden levende echtgenoten vanaf november 2012, op te maken bij staat.

Tot en met november 2011 had verzoekster een volmacht voor de bankrekening van verweerder. Sinds december 2011 heeft verweerder opgehouden levensonderhoud te betalen. Verzoekster is thans aangewezen op een bijstandsuitkering van ongeveer 704 EUR per maand.

Verzoekster had haar vordering aanvankelijk bij het gerecht van haar woonplaats, het Amtsgericht Kehl, ingediend. Het Amtsgericht Kehl heeft de vordering in het stadium van de behandeling van het verzoek om rechtsbijstand onder verwijzing naar § 28, lid 1, eerste alinea, AUG naar het Amtsgericht Karlsruhe verwezen, omdat verzoekster haar gewone verblijfplaats in het ressort van het Oberlandesgericht Karlsruhe heeft.

Verweerder is bereid zich in de procedure inzake levensonderhoud bij het Amtsgericht Kehl te stellen en om niet aan te voeren dat het Amtsgericht Kehl relatief niet bevoegd is, althans om in een met verzoekster te sluiten overeenkomst het Amtsgericht Kehl als forum aan te wijzen.

Het Amtsgericht Karlsruhe heeft verzoekster bij beschikking van 4 maart 2013 rechtsbijstand toegekend. De zaak over het levensonderhoud is sinds 7 maart 2013 aanhangig.

Verweerder heeft te kennen gegeven verweer te willen voeren.

Beide deelnemers in de procedure betwijfelen dat § 28, lid 1, eerste alinea, AUG met artikel 3, sub a en b, van verordening (EG) nr. 4/2009 verenigbaar is en hebben om een prejudiciële verwijzing naar het Europese Hof verzocht.

II.

Het Familiengericht van het Amtsgericht Karlsruhe schorst overeenkomstig artikel 267 VWEU de behandeling van de zaak en stelt het Hof van Justitie van de Europese Unie de in het dictum verwoorde vraag.

Noodzaak tot verwijzing en Duits rechtskader

De verenigbaarheid van § 28, lid 1, eerste alinea, AUG met artikel 3, sub a en b, van verordening (EG) nr. 4/2009 is van doorslaggevend belang voor de uitspraak in deze zaak. Daarvan hangt af of in casu het Amtsgericht Karlsruhe of het Amtsgericht Kehl relatief bevoegd is.

[OMISSIS] [betreft de nationale procedure]

De rechtsvraag betreft de aan het Hof van Justitie van de Europese Unie voorbehouden uitlegging van artikel 3, sub a en b, van verordening (EG) nr. 4/2009.

Twijfel ten aanzien van de verenigbaarheid van § 28, lid 1, eerste alinea, AUG met artikel 3, sub a en b, van verordening (EG) nr. 4/2009

§ 28 AUG zou met artikel 3, sub a en b, van verordening (EG) nr. 4/2009 in strijd kunnen zijn.

[Or. 3]

Volgens de bewoordingen en de motivering ervan zou artikel 3, sub a en b, van verordening (EG) nr. 4/2009 als een regeling van zowel de internationale als de relatieve bevoegdheid kunnen worden gezien [OMISSIS].

In de considerans van verordening nr. 259/93 is het volgende opgenomen:

„Teneinde de behartiging van de belangen van onderhoudsgerechtigden te waarborgen en een goede rechtsbedeling in de Europese Unie te bevorderen, dienen de bevoegdheidsregels die voortvloeien uit verordening (EG) nr. 44/2001

te worden aangepast. Het feit dat de verweerder zijn gewone verblijfplaats in een derde staat heeft, mag niet langer een reden zijn om de toepassing van communautaire bevoegdheidsregels uit te sluiten, en er dient geen enkele verwijzing naar de bevoegdheidsregels van het nationale recht meer te worden opgenomen. In deze verordening dient dus te worden bepaald in welke gevallen een gerecht van lidstaat een subsidiaire bevoegdheid kan uitoefenen.”

Indien artikel 3, sub a en b, van verordening (EG) nr. 4/2009 inderdaad zowel de internationale als de relatieve bevoegdheid regelt, dan zou deze bepaling zo moeten worden opgevat dat voor bepaalde welomschreven grensoverschrijdende zaken over onderhoudsverplichtingen hetzij het gerecht van de plaats waar de verweerder zijn gewone verblijfplaats heeft hetzij het gerecht van de plaats waar de gerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft, relatief bevoegd zijn.

Volgens de bewoordingen ervan verwijst artikel 3, sub a en b, van de EG-verordening naar het gerecht van de gewone verblijfplaats van de verweerder of de gerechtigde. In zaken over onderhoudsverplichtingen zou dit het in het algemeen bevoegde gerecht van de verweerder of de schuldeiser zijn.

Wanneer – zoals in casu – een onderhoudsgerechtigde bijvoorbeeld in Kehl woont en van haar op Barbados wonende echtgenoot levensonderhoud voor gescheiden levende echtgenoten vordert, is er veel voor te zeggen dat de onderhoudsgerechtigde in het welbepaalde, grensoverschrijdende geval overeenkomstig artikel 3, sub b, van genoemde EG-verordening het gerecht kan aanzoeken waar zij – de gerechtigde – haar gewone verblijfplaats heeft. De in Kehl wonende schuldeiser zou dus haar vordering tot het betalen van levensonderhoud voor gescheiden levende echtgenoten aanhangig mogen maken bij het gerecht van haar woonplaats, het Amtsgericht Kehl. Het in het algemeen bevoegde gerecht van de schuldeiser bevindt zich dus in Kehl en niet in Karlsruhe.

Los daarvan zou de in § 28, lid 1, eerste alinea, AUG opgenomen exclusieve relatieve bevoegdheid van het Amtsgericht Karlsruhe in strijd kunnen zijn met de artikelen 4 en 5 van de verordening (EG) nr. 4/2009.

Artikel 4 van de EG-verordening staat forumkeuzes toe.

Artikel 5 van de EG-verordening staat toe dat een eigenlijk niet bevoegd gerecht zijn bevoegdheid op het verschijnen van de verweerder baseert.

In tegenstelling daarmee is in § 28, lid 1, AUG voorzien in exclusieve relatieve bevoegdheid. Krachtens § 113, lid 1, FamFG [Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit; wet inzake de procedure in familierechtelijke aangelegenheden en in aangelegenheden betreffende vrijwillige rechtspraak] [en] § 40, lid 2, punt 2 en tweede volzin, ZPO [Zivilprozessordnung; wetboek van burgerlijke rechtsvordering] zijn in geval van exclusieve relatieve bevoegdheid zowel forumkeuzes als de mogelijkheid om de bevoegdheid op het verschijnen van de verweerder te baseren, uitgesloten.

In de onderhavige zaak over levensonderhoud betekent dit dat het voor de deelnemers in de procedure juridisch niet mogelijk is om bij overeenkomst het Amtsgericht Kehl als forum aan te wijzen, hoewel verzoekster daar woont en hoewel de verweerder de relatieve onbevoegdheid van het Amtsgericht [Or. 4] Kehl niet zal aanvoeren.

De door de federale wetgever gegeven motivering voor § 28, lid 1, eerste alinea, AUG, die naar de rechterlijke organisatie verwijst, gaat mogelijk niet op.

Mocht artikel 3, sub a en b, van genoemde EG-verordening inderdaad een regeling voor zowel de internationale als de relatieve bevoegdheid bevatten, dan zou het de individuele lidstaten verboden zijn om van de EG-verordening afwijkende bevoegdheidsregels vast te stellen. De Europese verordening inzake onderhoudsverplichtingen zou dan de nationale bevoegdheidsregels in hun geheel verdringen [OMISSIS]. Een regeling van Europees recht zou voorrang hebben op nationale bepalingen.

Daarenboven zou § 28, lid 1, AUG in strijd kunnen zijn met het doel van de Europese verordening inzake onderhoudsverplichtingen, namelijk internationale vorderingen tot betaling van levensonderhoud zo eenvoudig mogelijk door te kunnen zetten. Deze paragraaf van de AUG zal de invordering van een internationale vordering tot betaling van levensonderhoud er niet gemakkelijker op maken, maar deze juist bemoeilijken, wanneer bijvoorbeeld een in Kehl wonende onderhoudsgerechtigde zijn vordering tot betaling van levensonderhoud niet bij het gerecht van zijn woonplaats, het Amtsgericht Kehl, maar in Karlsruhe aanhangig zou moeten maken. De extra tijd die dit vergt is niet verwaarloosbaar, als er rekening mee wordt gehouden dat een geschil over levensonderhoud meestal niet tijdens de eerste terechtzitting kan worden beslecht.

Het betoog van de federale wetgever dat de in § 28, lid 1, AUG voorgeschreven bevoegdheidsconcentratie het doel van de vereenvoudiging van de procedure dient, is niet steekhoudend. In een geschil over levensonderhoud, waarin bijvoorbeeld een in Duitsland bij de Oostenrijkse grens wonende zoon van zijn in Oostenrijk wonende vader levensonderhoud voor kinderen vordert, zou het doelmatig zijn dat het gerecht van de woonplaats van de onderhoudsgerechtigde in de zaak over het levensonderhoud bevoegd is. Vaak kan niet zonder kennis van de plaatselijke economische omstandigheden worden bepaald tot welke bijdragen een in het buitenland woonachtige schuldenaar van levensonderhoud in staat is. Een in Duitsland bij de Oostenrijkse grens gevestigd gerecht kent in geval van twijfel de economische verhoudingen in Oostenrijk beter dan een relatief ver van de grens verwijderd gerecht waarbij de bevoegdheid is geconcentreerd.

Het doel dat door het Bundesamt für Justiz (federale dienst voor justitie) met de bevoegdheidsconcentratie wordt nagestreefd, namelijk zijn werk te verlichten, zou de internationale doorzetting van vorderingen tot betaling van levensonderhoud uiteindelijk op niet te verwaarlozen wijze kunnen bemoeilijken.

[OMISSIS]